



אורות פלא

מכון
להדפסת
ספרי רבנו
אליעזר פאפא
זצ"ל, מוד"ס
"פלא יועץ"
ועוד

אורות פלא

מתורתו של רבינו אליעזר פאפא זצ"ל, מח"ס "פלא יועץ"
לקט דרושים ומאמרי מוסר, שנלקטו מתוך ספריו

פרשת בראשית תשפ"ז

רמז האדמה למינהו וירא אלקים כי טוב (א. כה)

פרש רש"י, תקננס בצביוננס בתקונו ובקומתו ע"כ. יש דברים שאין הכל סבור שיש עון בדבר, והוא עון, כגון לשנות הבריות ממנהג שנברא, כי הקדוש ברוך הוא עושה צרכי כל הנבראים, כל אחד לפי מה שהוא, ומגניז כפי צרכו. פיצד? קרנים לבהמה טהורה - להגן מן החיה, וגם בעבור לחבד בהם ולגרש זבובים ותולעים הנזשכים בו. ובקרא זנב במקום שלא יגיעו קרנים, לגרש זבובים בזנבו. לכה ברא לשור זנבו ארץ, לפי שגופו ארץ, ולעזים ולאלילים, שקרניהם זקופים וצוארם ארץ, וקרניהם מגיעים לכל גופם ואינו צריך לזנבו - ברא זנב קצר. ואם יחתך אדם זנב בהמה, או יכפל ויקשר אותה - הרי גורם

צער בעלי חיים, שאינה יכולה להעזר מן הזבובים. ובקרא לאדם ולדב ולקוף ידים, לפיכך אין צריכים זנב, כי בידיהם אשר להם, ממשימים בכל הגוף. כללו של דבר, שלא הניח הקדוש ברוך הוא צדק כל בריה, אלא ברא לה כל צרכיה. ואם יאמר אדם: היאך יתכן שבקרא הקדוש ברוך הוא באדם דבר לבטלה, כגון צפרניו, שאם אין אדם נוטלם היו גדלים באדם יותר מכדי צרכו? יש להשיב, שכל עשייתו וגדולו, וגם השער שגדל ארץ - מלבד מפלאות תמים דעים, פעמים מוצא אדם רפואה והנאה בגדולו. (יעלו חסידים)

וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד ויהי ערב ויהי בקר יום השישי (א. לא) את זה חזיתי בספרי מורנו הרב יוסף אזולאי זכר צדיק וקדוש לברכה, על פי מה שכתבו משם הזהר והאר"י ז"ל שיש ליזהר בין בכתובה בין בהזכרה בפה שלא לומר שיש אלא השישי, שמי שאינו נזהר גורם פרוה חס ושלוה, כל קבל דגא הרב הנזכר היה נזהר בתכלית הזהירות, שאפילו בכתבו על כל פרק אינו כותב פרק שישי אלא פרק השישי. במדמה שאף הוא היה מתכוון לגרם יחוד. זכותו יגן עלינו אמן. (אורות אליהם)

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ. והארץ היתה תהו ובהו והשד על פני תהום ורוח אלקים מרחפת על פני המים (א. א-ב) חקרו המפרשים מה שצונו יוצרנו לברך ברכות הנהניו, וכי הוא צריך לברכותינו. ותרצו שחייב הברכות הוא כדי לקבוע בלבנו אמונת בריאת העולם, ולהוציא מדעת האפיקורסים שאומרים שהעולם קדמון (כוזרי מאמר ג פ"ז). וגם יש תועלת על ידי הברכות - שמתבררים כל נצוצות הקדשה הדבוקים בכל אשר נאכל ואשר נשתה (ליקוטי תורה פ' עקב עה"פ כי לא על הלחם). נמצא שמי שאינו זיהר בברכות הנהניו, או שאינו מברך אותם בתקונם, נפשות הוא חובל. וזה אומרו "בראשית" - פרושו בתקונים (תיקוני כד ב) שהוא אותיות "שיר תאב", שהקדוש ברוך הוא חפץ בשיר ושבח שישבח אותו על מה - ש"ברא את השמים" ותולדותיהם והארץ ותולדותיה, כדי שידמו ויבינו שמתחלה

- הארץ היתה תהו ובהו כו' - ויש בורא שבקרא הכל. ועוד טעם אחר - כי יש "רוח אלהים" - שהם הנשמות וניצוצות הקדשה - ש"מרחפת" - ועולה למעלה - "על פני המים" - שהגשמים מעלים מדומם לצומח. ועל ידי ש"ויאמר אלהים" - שמשבח את ה', על דרך את ה' האמרת היום (דברים כו, יז), וגם שמכוון לשם שמים - שיהי אור - לניצוצות הקדשה הטמונים בהשד - "ויהי אור". (אלף המגן)

וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה. (ב. ז)

נראה שבה לרמז למה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ספ"ה נב): יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, ואלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו אינו יכול לו. אמנם כדי שיהיה לו עזר אלקי, צריך שיהיה נכנע וישפיל כעפר, וכתוב "אני את דבא", ושבירתו זו היא טהרתו, מה שאין בן אדם הוא בעל חמה רב פשע, כי הנשמה שלו הולכת בחלקו של טורף הסטרא אחרא, ונשאר לו נפשו הבקמית אשר טבעה להיות נמשכת אחר היצר הרע ואין עוזר לו, ומרעה אל רעה יצא. וזה רמז הכתוב: "וייצר" - אותיות וי יצר יצר קשה, אבל "ה' אלקים את האדם" - והוא עוזרו, אבל צריך לזה תנאי שיהיה עניו ושפיל כ"עפר מן האדמה" ולא יבעס, שאם יבעס מנפח ומפריח כנפיו כעסו נשמת חיים, היא הנשמה הקדושה, חלק אלוהים ממעל. ויהי האדם לנפש חיה - שלא ישאר לו רק נפשו הבקמית, לכן הזהר והשמה. (דו ידיו)

יעש אלקים את חית הארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל

ו

מכלל אהבת אשה לבעלה הוא, שתתפלל עליו לפני ה', כי תפלת האשה מתוודע שלמה רח ודמעתה מצויה, אם צועקת היא אל ה' מתוודע קירות לבד בודאי תפלתה תעשה פרות. וכן צריכה האשה להתפלל על בניה, כי בשלום בעלה ובניה יהיה לה שלום, ומי יחוס עליהם יותר ממנה.

כל קבל דנא [לעמית זאת] תזהר ותשמר האשה שלא למסר דין על בעלה ושלא להוריד עליו דמעות, דנהי שעליו מטל יותר לזהר - כמאמר רבותינו ז"ל שאמרו (ב"מ נט.): לעולם יהא אדם זהיר באונאת אשתו, שמתוודע שדמעתה מצויה אונאתה קרובה - לבוא פרענות על המאנה אותה ומצערות, אבל גם היא תתן אל לב, שאם רעה תבוא על בעלה, חס ושלום, היא נוטלת חלק בראש ונפשה היא חובלת.

וכל העם ישמעו וייראו ממעשה שהובא בש"ס (כתובות סב:) באשת רב פלוני, שהיתה מצפה אל בעלה שיבוא מן הדרך, ואחר ולא בא, והורידה עליו שתי דמעות מתוודע צער, ותכף מת בעלה עליה, אף על פי שהוא לא עשה עמה רעה ולא נתבון לצערה. וכמדומה שיש רגע באפו שגורם שימות האדם על סבה קלה, רחמנא לאלן.

לכן יחדדו בנים שלא לצער נשותיהם, ותאחזמו רעד לנשים שלא להוריד דמעה על בעליהן, כי אם לבקש רחמים עליהן. הן אלה קצות דרכי הישר לאיש ואשה שזכו, ישמע חכם ויוסף לקח. וכבר יש בספר "שבט מוסר" למורנו הרב אליהו הכהן, זכרנו לברכה, פרק א' בסדר הנקמת איש ואשה, יעין שם, ובה יעשו ובה יוסיפו להתנהג זה עם זה בדרך טובים עליפי מדותיהם, למען תהיה שכינה שרויה ביניהם בהיות שלום באהליהם.

ב

שים חיבות בתפלה, מפני שהיא מצות עשה שלא הזמן גרמא. זהו דעת הרמב"ם (הל' תפילה פ"א ה"ב), דסבירא ליה (שם ה"א) דתפלה מצות עשה דאורייתא היא, אך מדאורייתא די בפעם אחת ביום, ובכל גסח שירצה. ולכן נהגו שרים אין מתפללות בתמידות, משום דאומרות מיד בבקר סמוך לנטילה איזו בקשה, כגון בבקבות השחר, או שבח 'אנא ברכ' וכדומה, ומדאורייתא די בזה, ואפשר שגם רבותינו זכרונם לברכה לא חייבו יותר.

ועל כל פנים צריך לסדר לתן גסח שיגידו שבחו של הקדוש ברוך הוא, ואחר כך שואל צרכיו, ואחר כך נותן שבח והודאה לה' על הטובה שהשפיע לו, שזהו החיוב מדאורייתא לדעת הרמב"ם (שם ה"ב). ואפשר דבמה שאומר 'רבונו של עולם' או 'רבונו העולמים' יוצא ידי שבח בתחלה, אבל צריך גם כן שבח והודאה לבסוף.

אך רוב הפוסקים חולקים על הרמב"ם וסוברים דמצות תפלה מדרבנן, ומה שנשים חייבות הוא משום דתפלה רחמי היא, ולפי זה אפשר דחייבים באנשים.

ולכן אשה חכמה, יראת ה' היא תתהלל, אם תדע להתפלל, ותתפלל תפילת שמונה עשרה בכל יום שחרית מנחה ערבית, אשריה מזה טוב חלקה ומה נעים גורלה, ובפרט בימי הזקנה כאשר נחה שקטה מטרדת גדול בנים, ראוי לה להתחזק לעשות זאת, ויותר טוב שתלך לבית הכנסת של נשים, ותתפלל עם הצבור.

וראוי ליראי השם וחושבי שמו ללמוד את אשתו ובנותיו סדר תפלות וברכות, ושלא להקפיד על אשתו אם ממעטת במלאכת הבית ובקבודת משום כבוד המקום כדי להתפלל, כי במה נחשב הוא נגד כבוד הקדוש ברוך הוא, הוא והיא חייבים בכבוד המקום, ועל כל פנים לפוטרה בלא כלום אי אפשר.



יעלז חסידים

יצא לאור הספר יעלז חסידים של רבינו אליעזר פאפו זי"ע, א,

בהוצאה מהודרת עם מקורות הערות וליקוטים. להשיג בחנויות הספרים ובמכון אורות פלא



מזכרת מהודרת

ניתן להשיג תפילה על בניו ובנותיו מרבנו אליעזר פאפו זי"ע"א מספרו בית תפילה. מעוצב על נייר כרוז 4 עמודים. לשמחות ולהבדיל להנצחה לעילוי נשמות וכו'.

